

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogusław Cudowski

w sprawie z powództwa B.S.

przeciwko Stowarzyszeniu [...] w W.

o przywrócenie do pracy i wynagrodzenie za okres pozostawania bez pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 grudnia 2017 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego [...] w W.
z dnia 12 kwietnia 2016 r., sygn. akt VII Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy W. wyrokiem z 12 kwietnia 2016 r., na skutek apelacji pozwanego, zmienił wyrok Sądu Rejonowego [...] w W. w ten sposób, że oddalił powództwo o przywrócenie do pracy na poprzednie warunki pracy i płacy oraz wynagrodzenie za cały czas pozostawania bez pracy.

Wyrok Sądu Okręgowego powód zaskarżył w całości. Zarzucono naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest: (-) art. 52 k.p. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie wyrażające się w nieuzasadnionym przyjęciu, że zarzuty wskazane w piśmie rozwiązującym z powodem umowę o pracę z 26 września 2013 r. rozpatrywane z osobna, jak i łącznie, mają charakter ciężkiego naruszenia obowiązków pracowniczych, w oderwaniu od specyfiki miejsca pracy powoda i realiów, w jakich wykonywał pracę; (-) art. 100 i 211 k.p. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie wyrażające się w nieuzasadnionym przyjęciu, że czyny,

którymi powód uchybił swoim obowiązkom – a wskazane w piśmie rozwiązującym z powodów umowę o pracę z 26 września 2013 r. – spełniają definicję podstawowych obowiązków pracowniczych. Ponadto zarzucono naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 382 k.p.c.; art. 235 § 1 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c.; art. 227 k.p.c.; art. 233 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c. i art. 382 k.p.c.; art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.; a także art. 328 § 2 w zw. z art. 233 § 1 i 382 k.p.c.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), wskazując na rażącą obrazę przepisów prawa materialnego oraz przepisów postępowania. Argumentował, że w tej sprawie mamy do czynienia ze szczególną sytuacją, w której odmienne są stanowiska Sądów obu instancji zarówno w zakresie wykładni pojęcia "ciężkiego naruszenia obowiązków pracowniczych" oraz „podstawowych obowiązków pracowniczych” jak i oceny ustalonego przez Sąd pierwszej instancji stanu faktycznego sprawy. Ponadto, że dla rozstrzygnięcia tej sprawy niezbędne jest ustalenie, czy Sąd może oprzeć swoje ustalenia na nagraniu rozmowy przeprowadzonej ze świadkiem poza rozprawą, w sytuacji gdy świadka tego nie da się przesłuchać przed sądem. Zdaniem skarżącego, wobec rozbieżnych ocen i stanowisk Sądu pierwszej i drugiej instancji koniecznym jest dokonanie przez Sąd Najwyższy kontroli prawidłowości reprezentowanych stanowisk, w szczególności również w kontekście zgłoszonych w petitum skargi uchybień procesowych Sądu drugiej instancji. Skarżący stwierdził, że stanowisko Sądu Okręgowego nie zostało uzasadnione w sposób umożliwiający kontrolę prawidłowości toku rozumowania tego Sądu. Wskazał, że w uzasadnieniu brak jest nie tylko stwierdzenia, że przyjmuje za własne ustalenia dokonane przez Sąd pierwszej instancji, ale również samodzielnej analizy zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd drugiej instancji nie została w sposób logiczny uargumentowana. Według skarżącego wyprowadzone przez Sąd Okręgowy wnioski i twierdzenia uzasadniają twierdzenie, że nie podziela zasadniczo oceny dowodowej przeprowadzonej przez Sąd pierwszej instancji, a z przeprowadzonych i uznanych za wiarygodne przez Sąd pierwszej instancji dowodów wyciąga odmienne wnioski – co do niektórych faktów całkowicie zmienia ustalenia Sądu pierwszej instancji, a inne fakty ustalone przez Sąd pierwszej

instancji całkowicie pomija, nie podając przy tym przyczyn takiego postępowania. W ocenie skarżącego konsekwencją naruszeń prawa procesowego było nieprawidłowe zastosowanie prawa materialnego. Sąd drugiej instancji, zdaniem skarżącego, pominął szereg istotnych okoliczności faktycznych, które wziął pod uwagę Sąd pierwszej instancji oraz dokonał odmiennych ustaleń faktycznych w zakresie zlecenia B.A. przez powoda pracy na rzecz podmiotu trzeciego opartych na dowodzie pominiętym przez Sąd pierwszej instancji. W ocenie skarżącego, Sąd drugiej instancji błędnie ustalił, że zachowania powoda wymienione jako przyczyny rozwiązania z nim umowy o pracę nosiły znamiona ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych i uzasadniały zastosowanie przez pozwanego względem powoda trybu art. 52 k.p. Za wątpliwą skarżący uznał wykładnię pojęcia ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych, wskazując, że Sąd nie wyjaśnił dlaczego uchybienia, których dopuścił się powód zakwalifikował jako ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych. Skarżący wskazał, że pomiędzy uzasadnieniami wyroków Sądu pierwszej i drugiej instancji jest rażąca różnica w staranności ich sporządzenia – skoro powód otrzymuje wyrok uwzględniający w całości jego żądanie, obszernie i logicznie uzasadniony, odnoszący się do każdego zgłoszonego dowodu w sprawie, a następnie wyrok ten zostaje zmieniony w 100% wyrokiem Sądu drugiej instancji, to ma prawo oczekiwać tak samo wyczerpującego uzasadnienia co uzasadnienie wyroku Sądu pierwszej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie należy podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego (por. przykładowo postanowienie SN z 20 października 2016 r., I PK 59/16, LEX nr 2160130). Z tego powodu rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Skarżący wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wiąże z jej oczywistą zasadnością, uzasadniając to charakterem zarzutów postawionych w podstawach kasacyjnych.

Uwzględniając okoliczności powołane na uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, celowym jest przypomnienie, że na etapie przedsądu Sąd Najwyższy nie ocenia podstaw kasacyjnych – stanowią one odrębny element skargi kasacyjnej i podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu jej do rozpoznania (art. 398⁴ § 1 pkt 2 w zw. z art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. oraz art. 398⁴ § 2 k.p.c. w zw. z art. 398⁹ § 2 k.p.c.). Oznacza to, że powołanie się na szczególną podstawę przedsądu jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej wymaga od skarżącego samodzielnego (czyli odrębnego od podstaw kasacyjnych) wskazania i wykazania naruszenia konkretnego przepisu prawa (procesowego lub materialnego), które jest oczywiste i bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęty skargą wyrok jest wadliwy i dlatego skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania (por. postanowienie SN z 4 lutego 2014 r., II UK 458/13, LEX nr 1644551).

Należy jednocześnie podkreślić, że o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie można mówić, gdy skarżący dla uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołuje się na uchybienia sądu drugiej instancji o charakterze proceduralnym, które w ogóle nie podlegają kontroli kasacyjnej. Powyższa uwaga dotyczy w szczególności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. (por. art. 398³ § 3 k.p.c. oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c., a także przykładowo wyrok SN z 10 maja 2012 r., II PK 220/11, LEX nr 1211159 i powołane tam orzecznictwo). Odpowiednio zarzut naruszenia art. 227 k.p.c., który nie przewiduje ani nie określa uprawnień sądu związanych z rozpoznaniem sporu, nie może stanowić podstawy skutecznego zarzutu kasacyjnego bez równoczesnego powołania uchybienia innym przepisom postępowania istotnym dla podejmowania decyzji dowodowych (por. art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., a także wyrok SN z 7 maja 2014 r., II CSK 481/13, LEX nr 1483576, oraz powołane tam orzeczenia); tym bardziej, że skarżący nie powiązał tego zarzutu z przepisami regulującymi postępowanie sądu drugiej instancji. Podobnie ogólny charakter ma art. 382 k.p.c., w konsekwencji zarzut naruszenia tego przepisu może stanowić usprawiedliwioną podstawę skargi kasacyjnej, jeżeli

skarżący wykaże, że sąd drugiej instancji bezpodstawnie pominął część zebranego materiału oraz, iż uchybienie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy (por. wyrok SN z 5 kwietnia 2017 r., II CSK 554/16, LEX nr 2312470, oraz powołane tam orzecznictwo).

Uwzględniając powyższe, a także to, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga od skarżącego wykazania rażącego (oczywistego) naruszenia przepisów prawa, skarżący nie wykazał oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

O takiej oczywistości nie świadczy rozbieżność rozstrzygnięć Sądu drugiej instancji i Sądu pierwszego instancji. Podstawowym założeniem postępowania apelacyjnego jest dążenie do wydania merytorycznego rozstrzygnięcia, opartego na materiale zebranym przez sąd pierwszej instancji i sąd drugiej instancji, który musi samodzielnie ocenić całokształt zebranego w sprawie materiału dowodowego. Postępowanie odwoławcze ma przede wszystkim charakter merytoryczny, a dopiero w drugiej kolejności kontrolny. Wynika z tego, że rozstrzygając sprawę, sąd drugiej instancji może oprzeć się na własnych ustaleniach dokonanych nawet na podstawie zeznań świadków i stron przesłuchanych w trakcie postępowania pierwszoinstancyjnego, które mogą być sprzeczne z ustaleniami leżącymi u podstaw wyroku sądu pierwszej instancji (por. postanowienie SN z 22 sierpnia 2007 r., III CSK 61/07, OSNC 2008 nr 10, poz. 119). Tym samym dokonanie przez Sąd drugiej instancji odmiennej – w stosunku do przyjętej przez Sąd pierwszej instancji - oceny dowodów nie narusza zasady bezpośredniości, w konsekwencji nie uzasadnia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na jej oczywistą zasadność.

Porównanie treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku, wbrew temu co twierdzi skarżący, pozwala ocenić tok wyводу Sądu drugiej instancji, który doprowadził do wydania zaskarżonego rozstrzygnięcia oraz przyczyny odmiennej – w porównaniu do Sądu pierwszej instancji - oceny materiału dowodowego.

Skarżący nie wykazał kwalifikowanego naruszenia przepisów postępowania przez Sąd drugiej instancji, które podlega kontroli kasacyjnej i jednocześnie mogło mieć istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. Uwzględniając treść uzasadnienia zaskarżonego wyroku, taką kwestią nie jest ustalenie, czy sąd może oprzeć swoje

ustalenia na nagraniu rozmowy przeprowadzonej ze świadkiem poza rozprawą, w sytuacji gdy świadka tego nie da się przesłuchać przed sądem. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd Okręgowy ocenił, iż pomimo braku możliwości przesłuchania części świadków, możliwe było poczynienie ustaleń faktycznych istotnych dla oceny zasadności rozwiązania umowy o pracę z powodem (s. 20 uzasadnienia zaskarżonego wyroku). Z kolei ustalenie dotyczące skierowania B.A. do pracy na rzecz podmiotu trzeciego i poza miejscem, w którym był on zobowiązany wykonywać pracę Sąd poczynił na podstawie zeznań świadków S., M., S. i C. (s. 20 uzasadnienia zaskarżonego wyroku).

Wobec powyższego, również zarzuty naruszenia prawa materialnego – który skarżący określił jako konsekwencje naruszeń prawa procesowego – nie uzasadniają przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Skarżący nie wyjaśnił także, na czym polegała rażąco błędna wykładnia pojęcia „ciężkiego naruszenia podstawnych obowiązków pracowniczych” z art. 52 k.p. przyjęta przez Sąd Okręgowy, sprowadzając uzasadnienie tego zarzutu do kwestionowania ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd drugiej instancji.

Z tych powodów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.